

Niektoré médiá realizujú nezákonné úniky z komunikácie Európskej komisie

Trend

26. februára 2024

Niekedy nie je veľký rozdiel medzi politickým plátkom a tým, čo sa vydáva za nezávislú žurnalistiku

Pred pár dňami zverejnili niektoré médiá informáciu, že v súvislosti s novou legislatívou týkajúcou sa trestných kódexov a rušenia Úradu špeciálnej prokuratúry mala Európska komisia Slovenskej republiky oznámiť, že hrozí pozastavenie platieb z rozpočtu EU v prospech Slovenskej republiky. Tento list mal byť doručený dňa 8. februára 2024, presne dva dni po tom, ako som sa za Súdnu radu SR zúčastnila konzultácií s Európskou komisiou o stave právneho štátu. Takéto konzultácie prebiehajú pravidelne raz ročne a správa sa vypracúva pre každý členský štát EU.

Dňa 6. februára 2024 som Európskej komisii tlmočila stanovisko deviatich členov Súdnej rady SR k zmenám trestných kódexov a k rušeniu Úradu špeciálnej prokuratúry, nakoľko Európska komisia sa pýtala na názor, ako tieto zmeny sú spôsobilé ovplyvniť boj s korupciou. Toto stanovisko je zverejnené na stránke Súdnej rady SR a vyplýva z neho, že počet stíhaných trestných činov korupcie sa výraznejšie nemení už 20 rokov a osciluje v priemere medzi cca 110 až 250 prípadov ročne, pričom v týchto číslach je zahrnutá aj tzv. drobná korupcia.

Navrhované zmeny v Trestnom zákone a Trestnom poriadku žiadnym spôsobom nezabránia v odhaľovaní korupčnej, či inej trestnej činnosti, nakoľko nelimitujú políciu v jej činnosti. Vzhľadom na neprimerané trestanie v SR najmä pri majetkových a tzv. drogových trestných činoch je reforma trestnej politiky štátu v oblasti trestania nevyhnutná a naliehavá. Súdna rada prijala k Správe o stave právneho štátu uznesenie č. 364/2023 z 17. októbra 2023, podľa ktorého vzala na vedomie túto správu, avšak upozornila na nutnosť reformy trestnej politiky štátu, a to najmä zavedením konzistentnej a modernej filozofie trestania založenej na restoratívnej justícii a reagujúcej na v súčasnosti vysoký počet väznených osôb, zabezpečením primeranosti trestov a zabezpečením dodržiavania ľudských práv vo väzenstve.

Podľa vládneho návrhu zákona sa zrušuje Úrad špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR, pričom odhaľovanie korupcie ako aj inej trestnej činnosti je v kompetencii polície a nie prokuratúry, t. j. zrušenie jednej súčasti prokuratúry nebude mať žiadny vplyv na efektívny boj proti korupcii zo strany polície. To platí o to viac, keď už teraz na každej krajskej prokuratúre existujú špecializované oddelenia, na ktoré majú prejsť trestné veci z Úradu špeciálnej prokuratúry a aj niektorí prokurátori z Úradu špeciálnej prokuratúry, teda

špecializácia pre vybrané trestné činy zostane aj naďalej zachovaná, a to aj na úrovni dozoru nad zachovávaním zákonnosti v prípravnom konaní.

V tom istom období ako [niektoré médiá zverejnili správu](#) o obsahu [listu Európskej komisie](#) sa objavili aj informácie, že tieto médiá majú k dispozícii dva takéto listy. Hľadala som vo verejnom priestore, či sú zverejnené a čo konkrétne sa v nich uvádza. Nenašla som ich. Preto som požiadala Ministerstvo spravodlivosti SR o sprístupnenie informácie podľa infozákona žiadajúc konkrétne nasledovné informácie:

„Týmto Vás žiadam o poskytnutie kópie listu Európskej komisie, ktorý mal byť podľa medializovaných informácií doručený SR dňa 08.02.2024 oznamujúci, že Európska komisia (EK) pozastavuje hodnotenie štvrtej platby z plánu obnovy pre Slovensko. Ide o vyše 900 miliónov eur. V prípade, že nie je možné poskytnúť list EK žiadam Vás o oznámenie dôvodov, ktoré vyplývajú z tohto listu ako dôvody pre pozastavenie hodnotenia platby z plánu obnovy.“

Rozhodnutím o nesprístupnení informácie mi rezort spravodlivosti oznámil, že v súlade s čl. 5 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 z 30.mája 2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisia sa poradil s Európskou komisiou, pričom i zo stanoviska Európskej komisie vyplýva, že sprístupneniu bráni čl. 4 ods. 2 cit. nariadenia. **Toto obmedzenie sa týka celej komunikácie o danej téme, teda nielen predmetného listu, ale aj záverov, ktoré z neho vyplývajú, ako aj dôvodov, ktoré k predmetným záverom viedli.** Teda mojej infožiadosti nebolo možné vyhovieť z dôvodu, že sprístupnenie požadovaných informácií by bolo v rozpore s právne záväznými aktami Európskej únie, konkrétne v rozpore s článkom 4. ods. 2 a čl. 5 nariadenia.

Pre úplnosť uvediem citáciu relevantných článkov nariadenia:

Orgány odmietnu prístup k dokumentu v prípade, keď by sa jeho zverejnením porušila ochrana: obchodných záujmov fyzickej alebo právnickej osoby, vrátane duševného vlastníctva, súdneho konania a právneho poradenstva, účelu inšpekcií, vyšetrovania a kontroly, pokiaľ nepreváži verejný záujem na jeho zverejnení. Ak členský štát dostane žiadosť o dokument pochádzajúci z nejakého orgánu, ktorý má v držbe, a pokiaľ nie je jasné, či tento dokument môže alebo nemôže byť zverejnený, poradí sa členský štát s príslušným orgánom tak, aby jeho rozhodnutie neohrozilo dosiahnutie cieľov stanovených v tomto nariadení. Členský štát tiež môže postúpiť túto žiadosť príslušnému orgánu.

Absolútne rešpektujem rozhodnutie Ministerstva spravodlivosti SR, avšak v tej súvislosti je potrebné sa zamyslieť nad tým, že pokiaľ je pravdou, čo tvrdia niektoré médiá, že majú predmetný list k dispozícii a jeho obsah vykladajú verejnosti, vznikajú na základe vyššie uvedených skutočností pochybnosti o legálnosti zdroja týchto informácií.

Obsah rozhodnutia ministerstva spravodlivosti je potrebné vykladať tak, že niekto na Slovensku porušil právo Európskej únie sprístupnením dôvernej komunikácie Európskej komisie niektorých médiám. Respektíve, ak niekto iný okrem ministerstva spravodlivosti alebo Európskej komisie vykladá verejnosti obsah dôverného listu Európskej komisie, podieľa sa na protiprávnej činnosti, konkrétne na porušovaní práva EU. Každý by mal konať s opatrnosťou spočívajúcou v overení si legálnosti zdroja informácií.

No opätovne, po nezákonných únikoch z trestných spisov tie isté médiá realizujú nezákonné úniky z komunikácie Európskej komisie. Obsah listu však nie je možné si objektívne overiť, keďže niekto, kto porušil právo, si uzurpoval postavenie byť exkluzívnym rozprávačom a vykladačom tohto obsahu. Rozmýšľam ešte kam hlbšie môže úroveň žurnalistiky v týchto médiách klesnúť. Už zverejňovali správy zo zdravotnej dokumentácie, osobné údaje, výpovede svedkov, podieľali sa na ovplyvňovaní verejnej mienky a vytváraní tlaku na sudcov rozhovormi s osobami, ktoré porušili právo a vysvetľovali verejnosti dôvody rozhodnutia sudcov v čase, keď ešte ani rozhodnutie nebolo alebo nemalo byť na svete. Vskutku impozantné. Dôverný list Európskej komisie je len špičkou ľadovca.

Tak azda už len treba povedať nahlas, že niekedy nie je veľký rozdiel medzi politickým plátkom a tým, čo sa vydáva za nezávislú žurnalistiku. Pretože verejná interpretácia obsahu listu Európskej komisie je v tomto prípade nelegálnym nástrojom politického boja a má pramálo spoločné s verejným záujmom a právom na informácie.

Dana Jelinková Dudzíková

Sudkyňa správneho kolégia Krajského súdu v Bratislave a členka Súdnej rady SR zvolená sudcami. V minulosti pôsobila 18 rokov ako advokátka. Svoju advokátsku činnosť vykonávala najmä ako advokát prvého kontaktu. Profesionálne sa zameriavala na pomoc osobám v exekúcii a s osobným bankrotom. Niekoľko rokov poskytovala bezplatne právnu pomoc. Okrem advokátskej práce vykonávala aj správčovskú činnosť. V roku 2012 bola zapísaná do zoznamu frankofónnych advokátov vedeným Veľvyslanectvom Francúzskej republiky v Bratislave. Od toho obdobia poskytovala právnu pomoc aj občanom Francúzskej republiky a spolupracovala v týchto veciach so zložkami francúzskeho justičného systému. Sudkyňa Dana Jelinková Dudzíková hovorí anglicky a francúzsky.